

Jak mobilizować kapitał do strategicznych inwestycji w naszą odporność i bezpieczeństwo

MIROSŁAW CZEKAJ

Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego

Współczesna polityka rozwojowa coraz wyraźniej łączy dwa porządki, które jeszcze niedawno analizowano osobno: wzrost gospodarczy i bezpieczeństwo państwa. W warunkach rosnącej niepewności geopolitycznej, transformacji energetycznej, przyspieszenia technologicznego i narastających potrzeb inwestycyjnych, o sile gospodarki decyduje już nie tylko tempo rozwoju, ale także zdolność do mobilizacji kapitału na projekty wzmacniające jej długofalową odporność. Dlatego rola instytucji takich jak BGK wykracza dziś poza tradycyjne finansowanie inwestycji i obejmuje współtworzenie mechanizmów, które mają przełożyć strategiczne cele państwa na trwałe efekty rozwojowe.

Odporność i bezpieczeństwo – nowe cele rozwojowe

W obliczu głębokich przemian gospodarczych, technologicznych i geopolitycznych mobilizacja kapitału na rzecz inwestycji strategicznych staje się jednym z najważniejszych wyzwań stojących zarówno przed państwami, jak i instytucjami finansowymi. Dziś nie wystarczy już koncentrować się wyłącznie na wzroście gospodarczym i jakości życia ludności. Coraz większego znaczenia nabiera zdolność gospodarki do utrzymania rozwoju społeczno-gospodarczego w długim okresie – zdolność do adaptacji i reagowania na kryzysy oraz

do utrzymania stabilności. W tym kontekście odporność i bezpieczeństwo stają się fundamentem polityki rozwojowej.

Odporność i bezpieczeństwo stają się jednymi z głównych celów polityki rozwojowej. O sile państwa decyduje dziś bowiem zdolność do utrzymania stabilności i rozwoju w warunkach kryzysu. Skala współczesnych wyzwań sprawia, że mobilizacja kapitału na inwestycje strategiczne przesądza jednocześnie o bezpieczeństwie, konkurencyjności i długofalowej pozycji gospodarki.

Skala potrzeb inwestycyjnych, przed którymi stoi dziś Europa, jest bezprecedensowa. Luka inwestycyjna przekraczająca 4 proc. PKB rocznie oznacza konieczność uruchamiania ogromnych strumieni kapitału w obszarach takich jak transformacja energetyczna, cyfryzacja, rozwój zdolności obronnych czy budowa nowoczesnego przemysłu. Polska, choć jest jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek Unii Europejskiej, stoi przed szczególnym wyzwaniem – jako kraj wciąż doganiający najbogatsze gospodarki kontynentu musi utrzymać tempo wzrostu, z drugiej zaś strony, jako kraj flanki wschodniej NATO, musi w szczególny sposób zapewnić bezpieczeństwo i odporność w warunkach rosnącej niepewności.

BGK i instrumenty mobilizacji kapitału

W tym procesie kluczową rolę odgrywają banki rozwoju. Bank Gospodarstwa Krajowego zarządza aktywami o wartości blisko 700 mld zł i należy do pięciu największych banków rozwoju w Europie. Jest istotnym elementem uzupełniającym komercyjny rynek finansowy. Działa tam, gdzie nie jest on w stanie dostarczyć finansowania w wystarczającej skali lub na odpowiednich warunkach – szczególnie w przypadku projektów o wysokim ryzyku, dużej kapitałochłonności i długim horyzoncie zwrotu.

Efektywna mobilizacja kapitału wymaga zastosowania kompleksowego podejścia i szerokiego wachlarza instrumentów finansowych. Kredyty, gwarancje, poręczenia oraz inwestycje kapitałowe tworzą ekosystem, który pozwala zarówno ograniczać ryzyko inwestycyjne, jak i zwiększać skalę realizowanych projektów. Szczególną rolę

odgrywają instrumenty gwarancyjne, które umożliwiają przedsiębiorstwom – zwłaszcza z sektora MŚP – dostęp do finansowania, które w innym przypadku mogłoby być poza ich zasięgiem.

Bank rozwoju wzmacnia państwo kierując kapitał tam, gdzie rynek komercyjny nie sięga w odpowiedniej skali lub na odpowiednich warunkach. Skuteczna mobilizacja finansowania wymaga bowiem nie jednego narzędzia, lecz całego systemu instrumentów, które ograniczają ryzyko, zwiększają dostępność kapitału i przekładają strategiczne cele na realne inwestycje.

Skala działań BGK pokazuje, że takie podejście przynosi wymierne rezultaty. W 2025 roku wsparcie wygenerowane przez bank dla polskiej gospodarki osiągnęło rekordowy poziom 484 mld zł, co oznacza wzrost o 24 proc. rok do roku. Zaangażowanie kredytowo-gwarancyjne wyniosło 202 mld zł i było najwyższe w historii, natomiast inwestycje kapitałowe osiągnęły poziom 8,7 mld zł, rosnąc o 13 proc. rok do roku. W perspektywie najbliższych lat planowane jest zwiększenie tej kwoty do około 13,5 mld zł do 2027 roku.

Strategiczne kierunki inwestycji: energia, bezpieczeństwo, przemysł

Kluczowe znaczenie ma jednak nie tylko skala, ale także kierunek inwestycji. Priorytetem są sektory o strategicznym znaczeniu: energetyka, infrastruktura, przemysł oraz nowoczesne technologie. W obszarze energetyki szczególną rolę odgrywają inwestycje w odnawialne i nieemisyjne źródła energii, modernizację

sieci oraz rozwój technologii wodorowych. W ramach Krajowego Planu Odbudowy zakontraktowano m.in. 67 mld zł na wsparcie systemu energetycznego, 10 mld zł na farmy wiatrowe oraz ponad 4 mld zł na infrastrukturę gazową i technologie wodorowe. To inwestycje, które bezpośrednio przekładają się na bezpieczeństwo energetyczne kraju.

Kierunek inwestycji przesądza dziś nie tylko o tempie rozwoju, lecz także o poziomie bezpieczeństwa i odporności państwa. Energia, infrastruktura, technologie i obronność tworzą spójny system, w ramach którego wzrost gospodarczy i bezpieczeństwo narodowe stają się coraz bardziej zależne.

Równocześnie rośnie znaczenie inwestycji w sektorze bezpieczeństwa i obronności. W odpowiedzi na te potrzeby powołany został Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności o wartości około 23 mld zł. Jest to jeden z pierwszych w Europie instrumentów, który w sposób kompleksowy łączy inwestycje w infrastrukturę krytyczną, cyberbezpieczeństwo oraz technologie *dual use*. Takie podejście pokazuje, że granica między rozwojem gospodarczym a bezpieczeństwem coraz bardziej się zaciera – oba te obszary stają się wzajemnie zależne.

Długoterminowe finansowanie i rola samorządów

Mobilizacja kapitału musi również uwzględniać długi horyzont inwestycyjny. Projekty infrastrukturalne, które stanowią fundament odporności państwa, wymagają finansowania rozłożonego na dekady. Program Horyzont

50, umożliwiając finansowanie inwestycji nawet na 40–50 lat, stanowi przełom na polskim rynku. Pozwala on realizować projekty o wartości setek milionów złotych przy jednoczesnym zachowaniu bezpiecznego poziomu obciążeń finansowych dla samorządów.

Rola jednostek samorządu terytorialnego w tym procesie jest fundamentalna. To na poziomie lokalnym realizowana jest znaczna część inwestycji wpływających nie tylko na jakość życia obywateli, ale także na funkcjonowanie i odporność całego państwa. W 2025 roku BGK udzielił samorządom i ich spółkom finansowania o wartości 6 mld zł, a w latach 2021–2025 wsparcie trafiło do jednostek obejmujących ponad 47 proc. populacji Polski. Jednocześnie zmiany demograficzne – w tym spadek liczby ludności do poziomu 30,9 mln w 2060 roku oraz wzrost udziału osób starszych do 35,5 proc. – będą wywierać rosnącą presję na finanse lokalne. To dodatkowo wzmacnia znaczenie długoterminowego planowania inwestycji i efektywnego wykorzystania kapitału.

Na poziomie lokalnym realizowana jest znaczna część inwestycji wpływających nie tylko na jakość życia obywateli, ale także na funkcjonowanie i odporność całego państwa. Dlatego zaangażowanie jednostek samorządu terytorialnego jest tak ważne.

Innowacje i europejski wymiar bezpieczeństwa

Bank jest także aktywny w dziedzinie inwestycji o charakterze innowacyjnym i przełomowym.

Mobilizacja kapitału na innowacje i bezpieczeństwo wzmacnia państwo najskuteczniej wtedy, gdy łączy środki krajowe, prywatne i europejskie w jeden spójny mechanizm rozwoju. Inwestycje w zaawansowane technologie oraz wspólne projekty obronne budują równocześnie konkurencyjność gospodarki, odporność państwa i jego pozycję w Europie.

Program Innovate Poland, o budżecie 4 mld zł, stanowi przykład nowoczesnego podejścia do mobilizacji kapitału. Łączy środki publiczne – w tym 1 mld zł z BGK – z kapitałem prywatnym, tworząc warunki do rozwoju nawet 150–200 innowacyjnych przedsiębiorstw. Uzupełnieniem tego modelu jest inicjatywa Future Tech Poland, która dzięki inwestycjom rządu 365 mln zł może uruchomić nawet 5 mld zł finansowania dla firm działających w najbardziej zaawansowanych technologicznie sektorach gospodarki.

Istotna dla mobilizacji kapitału jest także współpraca na poziomie europejskim. Polska, jako największy beneficjent programu SAFE, z alokacją 43,7 mld euro, odgrywa kluczową rolę w finansowaniu wspólnych projektów obronnych. BGK, jako operator Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych, odpowiada za efektywne wykorzystanie tych środków i ich przełożenie na konkretne inwestycje wzmacniające zdolności obronne państwa.

Współpraca jako warunek skutecznej mobilizacji kapitału

Wszystkie te działania prowadzą do jednego zasadniczego wniosku: mobilizacja kapitału

nie może sprowadzać się do pojedynczych instrumentów i jednorazowych działań. Jest zadaniem wymagającym współpracy, koordynacji i długoterminowego podejścia. Wymaga łączenia kapitału publicznego i prywatnego, budowania zaufania między uczestnikami rynku oraz tworzenia stabilnych i przewidywalnych ram inwestycyjnych.

To właśnie zdolność do skutecznej współpracy i budowania synergii zdecyduje o tym, czy Polska będzie w stanie nie tylko utrzymać tempo rozwoju, ale także zbudować trwałą odporność na przyszłe kryzysy. Zdolność ta staje się tym samym jednym z najważniejszych narzędzi budowy nowoczesnego, bezpiecznego i konkurencyjnego państwa.

Skuteczna mobilizacja kapitału wymaga nie pojedynczych instrumentów, lecz trwałej współpracy państwa, instytucji finansowych i rynku prywatnego w ramach wspólnej strategii rozwojowej. To właśnie zdolność do budowania zaufania, koordynacji i synergii przesądzi o tym, czy Polska połączy dalszy rozwój gospodarczy z trwałą odpornością na przyszłe kryzysy.

Atom i CPK jako inwestycje strategiczne państwa

Mówiąc o bezpieczeństwie i odporności, nie należy zapominać o wsparciu kluczowych dla Polski projektów, takich jak budowa elektrowni jądrowej czy Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK). Są to inwestycje o wyjątkowej skali, długim horyzoncie realizacji oraz wysokiej kapitałochłonności – wymagające nie tylko

znaczących środków finansowych, ale także odpowiednich mechanizmów ich mobilizacji i zarządzania ryzykiem.

Inwestycje strategiczne, takie jak atom i CPK, wzmacniają państwo wtedy, gdy łączą bezpieczeństwo, rozwój gospodarczy i długofalową odporność infrastrukturalną. Rolą instytucji rozwojowych jest przekładanie tych ambitnych celów na realne projekty, zdolne mobilizować kapitał i budować trwałe przewagi Polski.

W tym kontekście Bank Gospodarstwa Krajowego pełni istotną rolę jako instytucja wspierająca finansowanie projektów strategicznych. Jako bank rozwoju BGK nie konkuruje z sektorem komercyjnym, lecz tworzy warunki do jego zaangażowania w przedsięwzięcia, które ze względu na skalę lub ryzyko nie mogłyby zostać zrealizowane wyłącznie przy wykorzystaniu standardowych instrumentów rynkowych.

Budowa elektrowni jądrowej to inwestycja o fundamentalnym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego Polski. Zapewni stabilne, niskoemisyjne źródło energii, zmniejszy zależność od importu surowców oraz wzmocni odporność systemu energetycznego na wstrząsy zewnętrzne. Rola BGK w tym procesie polega przede wszystkim na wspieraniu struktury finansowania projektu – poprzez udzielanie finansowania długoterminowego. Bank może także wspierać podmioty zaangażowane w łańcuch dostaw, zwiększając udział polskiego przemysłu w realizacji projektu.

Podobnie jest w przypadku Centralnego Portu Komunikacyjnego, który stanowi jeden z największych projektów infrastrukturalnych w Europie. BGK odgrywa rolę partnera finansowego i instytucji mobilizującej kapitał. CPK to coś więcej niż inwestycja w transport lotniczy, to przede wszystkim rozwój infrastruktury kolejowej, która integruje system transportowy kraju i regionu. Projekt ten wzmacnia spójność terytorialną, zwiększa konkurencyjność gospodarki oraz poprawia bezpieczeństwo logistyczne i mobilność.

BGK jako integrator finansowania i efektów rozwojowych

Finansowanie tak złożonych przedsięwzięć wymaga zastosowania zaawansowanych modeli finansowych, łączących środki publiczne, kapitał prywatny oraz instrumenty międzynarodowe. BGK, dzięki doświadczeniu i skali działania, pełni rolę integratora tych źródeł finansowania. Kluczowe znaczenie ma tu zdolność do oferowania długoterminowego finansowania oraz instrumentów, które pozwalają ograniczać ryzyko i zwiększać zainteresowanie inwestorów prywatnych.

Ważnym elementem działalności BGK jest także maksymalizowanie efektów rozwojowych tych inwestycji. Zarówno elektrownia jądrowa, jak i CPK mają potencjał do tworzenia nowych miejsc pracy, rozwoju kompetencji technologicznych oraz wzmocnienia krajowego łańcucha dostaw. Bank może wspierać polskie przedsiębiorstwa w uczestnictwie w tych procesach, zapewniając dostęp do finansowania i narzędzi rozwoju.

Rola BGK w realizacji inwestycji strategicznych wykracza więc poza klasyczne finansowanie.

BGK wzmacnia strategiczne inwestycje nie tylko przez dostarczanie kapitału, lecz także poprzez łączenie różnych źródeł finansowania i przekładanie ich na konkretne efekty rozwojowe dla gospodarki. W tym sensie rolę banku rozwoju jest nie tylko wspieranie realizacji wielkich projektów, ale również budowanie trwałej odporności państwa, jego zaplecza technologicznego i krajowego łańcucha dostaw.

To aktywne działanie na rzecz budowy długoterminowej odporności gospodarki

– poprzez rozwój infrastruktury, wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego i logistycznego oraz mobilizowanie kapitału na projekty o kluczowym znaczeniu dla przyszłości kraju.

W przypadku tak dużych przedsięwzięć jak elektrownia jądrowa i CPK, współpraca instytucji publicznych, sektora finansowego i przedsiębiorstw prywatnych jest niezbędna. BGK pełni w tym układzie rolę stabilizatora i katalizatora – instytucji, która pozwala przełożyć strategiczne cele państwa na konkretne, realizowane inwestycje. ■

O AUTORZE

Mirosław Czekaj – Prezes Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego. Doktor habilitowany, profesor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Posiada 30-letnie doświadczenie w zarządzaniu dużymi podmiotami gospodarczymi, w tym bankami i instytucjami finansowymi. Zasiadał w radach nadzorczych instytucji finansowych i podmiotów gospodarczych.

Partnerzy

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Pomorski Fundusz Rozwoju
sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku

Spółka Samorządu
Województwa Pomorskiego

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

maritex®
ELECTRONIC COMPONENTS

PFR
Polski Fundusz Rozwoju

Polska
Strefa Inwestycji

POMORSKA
SPECJALNA STREFA
EKONOMICZNA

BNP PARIBAS

PGZ

ICEYE

Łukasiewicz
Sieć Badawcza

Mazowsze.
serce Polski

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

IRT

DOLNY
ŚLĄSK

Podlaskie